

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Tarım ve Orman Bakanı Sayın İbrahim YUMAKLI tarafından Anayasanın 98'inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 96'ıncı ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ederim. 06.05.2025

Mehmet Emin EKMEN

Mersin Milletvekili

Tarım sektöründe makineleşmeyi teşvik etmek amacıyla devlet eliyle verilen desteklerin, yerli üretimi güçlendirmesi ve çiftçiye ucuz maliyetle üretim olanağı sağlaması hedeflenmektedir. Özellikle %50 ve üzeri yerli katkı oranına sahip makinelerin, Ziraat Bankası aracılığıyla sağlanan düşük faizli kredilerle desteklenmesi, bu politika hedefinin temel amaçlarından biridir.

Ancak kamuoyuna yansıyan ve sektör temsilcileri tarafından dile getirilen iddialara göre, bazı firmalar tamamen ithal ettikleri tarım makinelerini “yerli üretim” gibi göstererek bu desteklerden haksız yere faydalanmaktadır. Bu firmaların, ürünlerdeki parça, işçilik ve montaj maliyetlerini kâğıt üzerinde manipüle ederek %50’yi aşkın yerlilik oranı beyanında bulunduğu; bu sayede haksız şekilde sübvansiyonlu kredilere erişim sağladığı öne sürülmektedir.

Denetim mekanizmalarının yetersizliği ve desteklerin beyan usulüyle işletilmesi, bu usulsüzlüklerin önünü açmakta; hem kamu kaynakları zarara uğramakta hem de gerçek yerli üreticiler haksız rekabetle karşı karşıya kalmaktadır.

Bu uygulamalar aynı zamanda yerli makine sanayisinin gelişimini sekteye uğratmakta, inovasyon yatırımlarını caydırmakta ve Türkiye’nin teknoloji bağımlılığını derinleştirmektedir.

Kamunun teşvik araçlarının amacı dışına çıkması, kamu denetiminin etkinliği ve yerli sanayi politikalarının sürdürülebilirliği açısından ciddi bir sorun teşkil etmektedir.

Bu bağlamda;

1. Tarım makinelerine yönelik devlet desteklerinden yararlanmak için beyan edilen “yerli katkı oranı” hangi usullerle denetlenmektedir? Beyan edilen %50 üzeri yerli katkı oranlarının doğruluğu hangi teknik kriterlere göre ve hangi kurumlarca kontrol edilmektedir?
2. Son üç yıl içerisinde devlet destekli Ziraat Bankası kredileriyle satın alınan tarım makinelerinden kaç tane yerli üretim statüsünde, kaç tane ithal menşeli olarak kaydedilmiştir? Yerli katkı oranı hatalı beyan edilen ürün sayısı nedir?
3. İthal edilen makinelerin yerlilik kılıfı ile iç piyasaya sunularak desteklerden yararlandığına dair Bakanlığınıza ulaşmış herhangi bir şikâyet, ihbar ya da denetim raporu bulunmakta mıdır? Varsa, bu raporlara ilişkin işlem yapılan firma sayısı ve uygulanan yaptırımlar nelerdir?
4. “Yerli gibi gösterilen ithal makine” uygulaması nedeniyle kamu zararına yol açan firmalara karşı herhangi bir cezai veya idari işlem yapılmış mıdır? Bu konuda Tarım ve Orman Bakanlığı, Hazine ve Maliye Bakanlığı ve Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı arasında bir koordinasyon yürütülmekte midir?
5. Yerlilik oranlarının doğru beyan edilmesini sağlamak ve bu tür kötüye kullanımları önlemek amacıyla, üretim ve ithalat süreçlerine ilişkin “bağımsız teknik denetim” zorunluluğu getirilmesi gündemde midir?
6. Yerli makine üreticilerinin, ithal makinelerle haksız rekabet yaşamaması için ne tür destekleyici önlemler alınmaktadır? Bu kapsamda AR-GE teşvikleri, yerli tasarım tescili ya da sanayi iş birliği programları uygulanmakta mıdır?
7. Son beş yılda, tarım makinelerine yönelik Ziraat Bankası sübvansiyonlu kredi desteği kapsamında ayrılan toplam kamu kaynağı ne kadardır? Bu desteklerin yıllara göre dağılımı ve üretici menşelerine göre sınıflandırılması yapılmış mıdır?
8. Tarımsal üretimde verimliliği artırmak için çiftçilere sunulan makinelerin gerçekten yerli üretim olmasını teşvik etmek üzere, kamu destek mekanizmalarının yeniden yapılandırılması planlanmakta mıdır?